

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za tuzemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 50

Sobota, 20. junija 1936

Leto XI

Nova ruska ustava

Objavljena ruska ustava ima tri-
najst poglavij.

V prvem poglavju obravnava so-
cialno zgradbo države, ki se označuje
kot socialistična država delavcev in
kmetov in ji je gospodarska podlaga
socializem. Zemlja in svet, produkcij-
ski pomočki »kakor tudi glavna ve-
čina stanovanjskih stavb v mestih in
industrijskih krajih« je državna last.
Poleg državne in lastnine kolektiv-
nega gospodarstva, je zakonito dovo-
ljeno tudi privatno malo gospodarstvo
kmetov in obrtnikov, ki osebno delajo
in izključuje izkoriščanje tuje sile. —
Razen tega je osebna lastnina držav-
ljanov, njih dohodek od dela in njih
prihranki, njih stanovanjska hiša in
pripadajoče gospodarstvo, njih gospo-
dinjstvo in gospodinjski predmeti, ka-
kor tudi predmeti za osebno porabo
in komfort zakonito zaščiteni. Delo
se smatra vobče kot dolžnost.

Drugo poglavje obravnava zgrad-
bo države. Sovjetska unija je zvezna
država, ki sestoji iz ruske, ukrajinske
in beloruske sovjetske republike, iz
Aserbejdžana, Georgije, Armenije,
Turkmenije, usbetskih, tadžiških,
kazaških in kirkiziških sovjetskih re-
publik. V kompetenco Unije sovjets-
skih republik spadajo vprašanja zu-
nanje politike, skupnega gospodar-
stva, bank, prometa in določitev glav-
nih načel gospodarstva in uprave. —
Vsaka republika ima svojo ustavo,
ima svobodno pravico do izstopa iz
Sovjetske unije.

Poglavje 3 obravnava najvišje or-
gane unije. Ti so: najvišji svet, ki ga
tvorita dve zbornici, namreč unijski
svet in svet narodnosti. Unijski svet
volijo vsi državljani in pride en po-
slanec na 300.000 prebivalcev. Svet
narodnosti obstoja iz desetih poslan-
cev vsake unijske republike, po pet
poslancev vsake avtonomne repu-
blike in po dva poslancev vsakega
avtonomnega ozemlja. Obe zbornici
se volita na štiri leta. Zakon velja kot
sprejet, če ga sprejmeta obe zbornici.
Če ni enotnosti v mnenju, posreduje
poravnalna komisija, in če tudi ta ne
more vplivati na enoten sklep obeh
zbornic, se najvišji svet razpusti. Naj-
višji svet voli sam svoje predsedstvo,
ki šteje 37 članov. Predsedstvo ima
približno pravice predsednika repu-
blike, imenuje vladno, odloča o vojni
in miru itd.

Poglavje 4 obravnava najvišje or-
gane unijskih republik. Analogno ce-
lotni državi ima tudi vsaka posamez-
na zvezna država svoj najvišji svet.

Poglavje 5, 6 in 7 obsejajo določ-
be o organih vlade celotne unije. —
Vlado tvori svet ljudskih komisarjev.
Tudi posamezne unijske republike
imajo enake vlade.

Poglavje 8 obravnava krajevne
organe državne oblasti, to so sveti v
okrožjih, okrajih, mestih in vaseh, ki
se volijo na dve leti.

Poglavje 9 ima napis: Sodišča in
državno pravdnništvo. Obstojajo naj-
višje sodišče, okrajna in okrajna so-
dišča, ki se volijo na pet let. Obrav-
nave so javne, o sodnikih se pravi, da
so »neodvisni«. Državni pravdniki so
za vsa unijo in za posamezna ozemlja
obenem.

Poglavje 10 določa temeljne pra-
vice državljanov, med njimi pravico
do dela in odpočitka kakor tudi do
materijalne preskrbe za starost in
bolezen ter končno do izobrazbe. —
Žena je enakopravna z moškom. Isto-
tako uživajo vsi narodi in vsa plemen-
na enake pravice.

Mednarodna konvencija o 40urnem delovnem tednu?

Za tekstilno in kovinsko industrijo

Komisija mednarodnega urada de-
la je sprejela s 16 glasovi proti 6 na-
črt konvencije o 40urnem delovnem
tednu v tekstilni industriji. Šest delo-
dajalskih delegatov je glasovalo proti
načrtu. Delegat Jugoslavije se je
vzdržal glasovanja. Delegati Anglije,

Madžarske in Venezuele so bili od-
sotni. Za isto konvencijo v železarski
industriji je glasovalo 19 delegatov in
15 proti. Štirje delegati niso glasovali,
proti so glasovali delodajalski in vlad-
ni delegati Anglije in Brazilije.

40urni delovni teden tudi v Belgiji

Vlada prevzela posle.

Glavni razširjeni svet delavske
stranke belgijske je z veliko večino
odobril vstop socialistov v vladno pod
predsedstvom van Zeelanda. Vladna
večina šteje v zbornici 202 poslanca,
opozicija pa 156 poslancev.

Velika stavka delavstva.

V tem je nastala obsežna stavka,
ki se je v desetih dneh razširila na
antverpenske ladjedelnice, kovinarje,
livarje, orožne tovarne, stavbstvo itd.
V soboto so na konferenci sklenili
rudarji stavko in je v ponedeljek sto-
pilo v stavko 110.000 rudarjev. Stav-
ka je takorekoč splošna.

Program belgijske vlade.

Vlada je imela sejo, na kateri je
določila nujni program. V tem progra-

mu so točke: zavarovanje za neza-
poslenost, 5 odst. zvišanje podpor
nezaposlenim, skrajšanje delovnega
časa pod 48 ur tedensko v nevarnih
in težkih strokah ter zvišanje kupne
sile delovnega prebivalstva.

Na seji v ponedeljek, dne 15. t. m.
je vlada na predlog socialistov dovo-
lila za rudarje 40urni delovni teden,
plačan dopust in pokojnine,
ni se pa še zedinila glede mezdnih
vprašanj in vrsto drugih manj važnih
vprašanj. Z večino je vlada tudi skle-
nila, da ne bo dopuščala, da bi delav-
ci zasedli rudnike in tovarne.

Vsekakor je pa upati, da se režim
še premisli ter ugotovi zahtevam delav-
stva in priporoča parlamentu sprejem
tozadevnih zakonov.

Zanimiva interpelacija v španskem parlamentu

Krivi krvavih bojov se pojavljajo.

Reakcionar Gil Robles je vpra-
šal v parlamentu, kdaj bo vlada na-
pravila red in mir v deželi. Povedal
je, da je bilo porušenih ali poškodov-
anih 251 cerkva, ubitih 259 in ranje-
nih 1278 oseb. Na cesti ni nihče
varen.

Po debati o interpelaciji je parla-
ment izrekel vladi zaupnico z 207
glasovi. Proti ni nihče glasoval.

Volilni sistem (poglavje 11) je
splošna, enaka in direktna volilna
pravica s tajnim glasovanjem. Volilno
pravico imajo vsi državljani, ki dose-
žejo v volilnem letu 18. leto starosti.
Volijo tudi žene in pripadniki rdeče
vojske. Kandidati se postavljajo po
volilnih okrožjih; pravico postavljati
kandidate imajo komunistična stran-
ka, strokovne organizacije, zadruge,
mladinske organizacije in kulturna
zdruga. Poslanca more večina vo-
lilcev, če to sklene, odpoklicati.

Poglavje 12: Grb sovjetske repu-
blike obstoja iz srpa in kladiva na
zemeljski obli z napisom: Proletarci
vseh dežel, zedinite se. Državna za-
stava je rdeče sukno, na vrhu droga
so srp in kladivo s zvezdo. Glavno
mesto je Moskva.

Izprememba ustave (poglavje 13)
je mogoča le, če jo odobrija po dve
tretjini večine obeh zbornic.

Cerkev in država sta po členu 124
ločeni; obstoja pa svoboda za izvrše-
vanje verskega kulta kakor za proti-
versko propagando.

Tudi svoboda govora, tiska, sho-
dov je državljanom zjamčena. De-
lovnim in njih organizacijam se v ta
namen preskrbe materialni pomočki.
Dejansko bo ta določba prišla malo
v poštev, ker imata v teh stvareh itak
monopol država in komunistična
stranka. Tudi koalicijska svoboda po

členu 126 je omenjena, ker velja iz-
recno le za komuniste in njih organi-
zacije.

Stara določba meščanskih ustav
proti zlohotnemu zapiranju je pod
členom 128, čuva se po ustavi tudi
pisemska tajnost in domači mir. Za-
jamčeno je asilno pravo za politične
begunce. Končne določbe ustave na-
vajajo dolžnosti državljana (med dru-
gim splošna brambena dolžnost.)

Ustavo je nameraval že Lenin u-
vesti. Ta princip je že pred leti zaگو-
varjal deloma s. dr. Renner v Avstriji.
Tajnost volilne pravice je sicer ome-
jena s tem, da sme kandidate postavl-
jati le ena stranka. Strokovne, kul-
turne in zadružne organizacije sicer
smejo predlagati kandidate, odobrava
jih pa stranka. Drugi kandidati po
ustavi niso dovoljeni. Stalin to opravi-
čuje s tem, da v Rusiji ni razrednih
razlik.

Ustava bo v praksi pokazala, v ko-
liko pomeni korak k demokraciji, to
je, k svobodi in samoodločbi, k oni
duhovni svobodi, ki je dragocena pri-
dobjev razvoja. Socialistični svet po-
zdravlja vsak napredek v tem duhu.
V bistvu je reforma delitev podreje-
nih poslov in trdnejša povezanost s
stranko.

O demokraciji

Uvidevamo, da je demokracija
potrebna. Tudi drugi politiki in skor-
raj vsa javnost ve, da bi bilo življe-
nje v demokraciji mnogo prijetneje in
tudi praktično koristno, če bi se v
demokraciji vpoštevali interesi vseh
državljanov, predvsem oni, ki tvorijo
politične ali socialne krivice. Ta-
ka demokracija bi bila idealna med
pametnimi in res demokratičnimi
ljudmi.

Drugo vprašanje je, koliko resnič-
nih demokratov imamo v državi?
Katere stranke in katera gibanja so
demokratična? To vprašanje je važ-
no in resno.

Uverjeni smo, da imamo tudi v
naši državi mnogo res demokratično
mislečih oseb in osebnosti; mnogo jih
pa tudi imamo, ki lepo besedo demo-
kracijo le izrabljajo, da z njo politič-
no varajo javno mnenje. V naši drža-
vi je z demokracijo tako daleč, da
govore fašisti o demokraciji, pa go-
vore o njej JNS, JRZ, radikali,
Mačkovci in drugi. Praksa pa je do-
kazala, da to niso niti politične de-
mokracije, kaj šele socialne. Našteli
bi lahko še več »klubov« in »skupin«,
ki so tvorbe čisto najbolj nasprotujo-
čih si naziranj, pa se v zmoti ali iz
športnosti proglašajo za pobornike
demokracije sedaj pod to sedaj pod
ono streho ali firmo. Ta proces do-
kazuje nezrelost v definitivni orien-
taciji k demokraciji.

Zato mislimo, da je v današnjih
razmerah poleg socialnega glavni
problem demokracija. Okoli tega pro-
blema se morajo združiti vsa gibanja,
ki žele objektivno demokracijo
iskreno. Tu morajo biti izključene
vsakršne »demokracije«, ki imajo na-
men nadvlade in ustvarjanja privile-
gijev ali sektaških naziranj. Problem
popolne demokracije mora postati
edina skupna točka, nas utegne po-
vesti iz današnjega kaotičnega raz-
kranjanja ter združiti vse duhovne in
fizične sile k aktivnemu sodelovanju.

Idealistična je morda misel, ali
nujnost položaja zahteva, da jo poli-
tična javnost vpošteva ter s svojim
nastopom prisili tudi one k temu
koraku, ki se mu v škodo naroda in
kulture še vedno upirajo.

Novi predlogi fran- coske vlade

Pred včerajšnjem je imela franco-
ska vlada sejo, na kateri je razprav-
ljala o načrtu zakonov o izpremembi
pravil francoske banke, o ustanovitvi
žitne centrale in o nacionalizaciji voj-
ne industrije.

Vlada predloži tudi te zakonske
načrte nemudoma parlamentu.

Naglo delo vlade vpliva jako bla-
godejno na pomirjenje v Franciji.

Kralj Karol o buka- reški konferenci

Maļa antanta neomajana.

V Bukarešti so se sešli trije gla-
varji treh držav male antante na kon-
ferenco. O tej konferenci pravi kralj
Karol:

... Dostavljam, da so tudi naša de-
janja enotna. Nobene eventualnosti
ni, za katero bi ne bili že v naprej
določili svojo pot k najširšemu sode-
lovanju ...

Po tej izjavi se vrše razne gospo-
darske in politične konference, če že
ne sporazumno, pa vendar ob načelu
skupne politike in sodelovanja:

Utrditev republike v Španiji

Zmaga levice v volitvah v Španiji pomeni povratek k republiki. Dve leti je koruptna reakcija teptala pravice ljudstva in ga preganjala, ljudstvo pa je odločilo, da morajo v Španiji zopet vladati republikanci.

Jasno je bilo, da niso v nevarnosti le reforme, ki jih je uvedla po odpravi monarhije republikansko-socialistična vlada, **marveč tudi obstoj republike same.** Zlom nestanovitih desničarskih vlad, ki so od predzadnjih volitev rušile republiko, je bil ugodna prilika za nove volitve, v katerih se je ljudstvo izreklo iznova

za republiko in socialni napredek.

Pomniti moramo, da je porazu socialistov in levih republikancev v prejšnjih volitvah kriva manj moč desnice kakor posebnosti volilnega sistema. Volilni red daje strankam, ki so dosegle največ glasov, večje zastopstvo, kakor jim gre po številu glasov. Zaraditega nastopa več strank na skupni listi. V zadnjih volitvah so desničarske stranke nastopile skupno, dočim so socialisti in republikanci, razen v nekaterih volilnih okrožjih, nastopali samostojno in bili zaraditega poraženi, kar pa ni odgovorjalo resničnemu položaju v deželi. Pri zadnjih volitvah pa so delavci in levi republikanci tudi ustvarili enotno fronto proti desnici in so dosegli sijajno zmago.

Glavna zasluga za to zmago gre delavstvu, zlasti splošni delavski zvezi in socialistični stranki. Le pravičeno je, da dobe delavci prve sadove tega prevrata in delavskim organizacijam gre vsa zahvala, da so takoj izposlovali osvoboditev jetnikov in namestitev odpuščenih na njih prejšnja delovna mesta.

Prvi uspeh velike volilne zmage je bil v smislu programa, ki ga je levičarski blok predložil volilcem, **obsežna amnestija.** Tako močan je bil klic po amnestiji in tako veličastna zmaga levice, da se je izdala amnestija, še preden se je novi parlament sestal.

Po »El Socialistu«, glavnem glasilu socialistične stranke, **je bilo z amnestijo osvobojenih okoli 30.000 političnih jetnikov v vsej Španiji.** Osvobojeni niso bili le udeleženci bojev oktobra 1934, marveč tudi člani upravnega odbora delavskega doma v Madridu, ki so jih zaprli že pred vstajo, češ, da so imeli v delavskem domu skrito orožje.

Obenem so zopet namestili **vse tisoče državnih in občinskih nameščencev,** ki so bili ob vstaji odpuščeni. Ti nameščenci so prejeli še primerno odškodnino za izgubljeno plačo. Pozvana so bila podjetja, da odpuščene delavce zopet nameste in odpuste one, ki so jih sprejeli mesto teh. Izvedba odredbe se bo, če treba, izsilila sodnijsko.

Ti ukrepi ne pomenijo maščevanja, to je le poprava krivice v tem namreč, da se je namestilo ljudi na prejšnja mesta, s katerih nikdar ne

bi bili smeli biti odpuščeni. Zakaj, nikdar se ne sme pozabiti, da španska vstaja oktobra 1934, enaka februarški vstaji 1934 v Avstriji, **ni bila naperjena proti državi,** ustavi ali obstoječemu redu. Vstaja ljudstva je bila proti silam, ki so rušile republiko, hotele prezirati ustavo in stremele po klerikalno-fašistični diktaturi. Ta vstaja je nastala šele potem, ko je ljudstvo več mesecev prenašalo zatiranje, poostreno cenzuro, reakcionarno zakonodajo in nasilne ukrepe, zlonamerno zapiranje, zaporo delavskih domov in napade na delavske organizacije, kar vse je delavstvo tiralo v obup. Dejansko pa v nekaterih pokrajinah ni prišlo do vstaje, ker so oblasti mnogo delavcev in voditeljev že prej zaprle.

Posledica te zmage je tudi, **da je bilo zopet obnovljenih več kot tisoč delavskih občinskih zastopstev,** med katerimi je tudi madridski, kjer je bil 1934 po vstaji občinski svet odstavljen. Isti ukrepi so bili izvedeni tudi v Kataloniji. Pomen tega se ne more podcenjevati: te občinske svete je izbralo ljudstvo, v obeh ljudstva so bili simbol republike in demokracije, ker so bili izvoljeni z zmago socialistov in republikancev v znamenitih občinskih volitvah aprila meseca 1931, ki je pognala kralja Alfonza iz dežele. Nova zmaga nad silami reakcije se smiselno izraža tudi v tem, **da ima mesto Gijon, ki so ga ob vstaji vojne ladje z reflektorji razsvetljevale in bombardirale, danes socialističnega župana.**

Volilna zmaga bo pa še imela dalekosežnejše posledice: **tako se obnavljajo zopet zakoni prejšnje republikanske socialistične vlade.** Te zakone je reakcionarna vlada večinoma razveljavila, čeprav jih je redno izvoljeni parlament po temeljiti razpravi sklenil; obsebi je razumljivo, da jih sedanja vlada zopet uveljavlja. Za delavstvo so zlasti važni ukrepi, ki jih je **Largo Caballero,** takrat minister dela, uveljavil v parlamentu. Kakor poroča »El Socialista«, izjavlja sedanji minister dela, da se ti zakoni že prav kmalu zopet uveljavijo.

Obnovitev republike v Španiji je izrednega pomena tudi za ostali svet. Jasno pa je, da pomeni težak udarec za fašizem in reakcijo, toda pomeni še več. Ko so socialisti in republikanci dali mladi republiki ustavo, so sprejeli vanjo važne določbe o **stališču Španije k Zvezi narodov.** Tudi program, s katerim je levičarski blok stopil pred volilce, izrecno izjavlja, da se bo njega zunanja politika ravnala po načelih in metodah Zveze narodov. Že po volitvah so zopet ministrski predsednik in socialistični voditelji ponovno izjavili, da Španija prevzema obveze, ki je zahteva članstvo Zveze narodov in podpiranje sistema kolektivne varnosti. Z drugimi besedami: **Španija bo na strani onih, ki delajo po vsem svetu za mir in varnost, za odpravo fašizma.**

Po I. I.

Češki klerikalci zagovarjajo sodelovanje s Sovjetsko Rusijo

Senzacionalna izvajanja msgr. Svetlika v zunanje-političnem odboru čehoslovaškega parlamenta.

V zunanje-političnem odboru čehoslovaškega parlamenta je zunanji minister dr. Krofta poročal poslancem o položaju. V debato je posegel tudi msgr. Svetlik, predstavnik čeških klerikalcev v parlamentu, ki je razglabljal o stališču ČSR v zunanji politiki in prišel pri tem do interesantnih zaključkov. Msgr. Svetlik pravi, da ČSR. ne more niti z Rimom, niti z Berlinom, ki predstavljata dva diktatorska režima v Evropi, ki se pripravljata na spopad. Edina zaslonba ČSR je sedaj Sovjetska Unija, čije pomen kot svetovne sile narašča in je danes že toliko močna, da lahko vodi vojno tudi na dve strani. Zaveznost s Sovjetsko Unijo je bila edina

prava ideja. Le v zvezi s Sovjetsko Unijo in Malo antanto je zagotovljena neodvisnost Srednje Evrope, ki jo ogrožata dva diktatorska režima Nemčija in Italija.

Izvajanja msgr. Svetlika so dokaz, da v taboru češke klerikalne stranke gledajo s polno objektivnostjo na sedanji komplicirani politični položaj, ki narekuje ČSR, da vodi politiko zdravega razuma, ne pa politiko skritih in nacističnih želja razkaljenih nekdanjih veleposelstnikov Rusije, ki jo predstavlja v ČSR stari dr. Kramař. Upamo, da »Slovenec« msgr. Svetlika radi njegovih izjav ne bo žigosal za boljševika.

Nemško-italijansko Maksim Gorki zblizanje?

Francosko časopisje mnogo piše, da utegne s preobrazbo italijanske vlade Rim izpremeniti tudi svojo zunanjo politiko. Imenovanje grofa Ciana, Mussolinijevega zeta, zlasti zbuja v Parizu pozornost. Radikalni »Oeuvre« pravi, da sedanji zunanji minister grof Ciano ni nikdar bil poseben prijatelj Francije. Tudi »Matin« pravi, da pomeni imenovanje grofa Ciana za zunanje ministra že vnaprej zblizanje Nemčije in Italije. Zena grofa Ciana je sedaj v Nemčiji. Vsekakor je verjetno, da je ta pot, ki zbuja pozornost, pripravila tla utrditvi boljših odnosov med Italijo in Nemčijo.

Tudi »Journal« poudarja, da je bil grof Ciano vedno velik prijatelj tretjega cesarstva, vsekakor pa večji kakor Suvich.

V Berlinu govore mnogo o bodočem sporazumu med Rimom in Berlinom na račun Avstrije in Balkana, vendar pa meni radikalna »Republique«, da je tak »sporazum« in »razdelitev vplivnih sfer« lažje mogoča na papirju kakor v resnici. Prenaglili bi se, če bi hoteli trditi, da bo Nemčija zahtevo po Avstriji kar hladnokrvno opustila, če bi se tudi dovolil Nemčiji, da se teritorijalno odškoduje na Čehoslovaškem. Ne smemo pa podcenjevati nevarnosti, da se ustanovi antanta med Mussolinijem in Hitlerjem. Taka antanta je danes mnogo verjetnejša kakor še pred kakimi tremi meseci. Nemčija čaka samo na ugoden trenutek, da se zveže z Anglijo ali Italijo. Merodajno za ta korak bo, katera teh dveh sil se prej odvrne od Francije. Za Francijo, meni radikalni list, je v teh razmerah samo en izhod, namreč, da francoska vlada zbudi v britskem javnem mnenju dovolj zaupanja.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Maksim Gorki

Iz Moskve poročajo, da je dne 18. t. m. umrl pisatelj svetovnega slovesa Maksim Gorkij. Pred tremi tedni je pisatelj Maksim Gorki obolel za influenco, kateri se je pridružila pljučnica. Gorkijevo pravo ime je A. M. Peškov. Rojen je bil dne 14. marca 1868 v Nižnjem Novgorodu, kjer je tudi obiskal le pet mesecev šolo. Starši so mu pomrli v rani mladosti. Komaj deset let je bil star, ko se je jel učiti čevljarstva. Prepuščen je bil popolnoma sam sebi. Nadalje je služil kot kuhinjski sluga na parniku, ki je plul po Volgi, pozneje v pekarni, v trgovini s čevlji in v železniški delavnici v Tiflisu. V tem času je že tudi pričel pisati in je 1892 objavil svoj prvi spis. Njegovi spisi so takoj zasloveli.

Ruska vlada ga je 1905 začasno zaprla zaradi njegovih socialnorealucionarnih in realističnih spisov. — 1906 pa je Gorki odšel iz Rusije ter se vrnil v Rusijo šele po izbruhu vojne 1914. Njegovi spisi, ki jih itak mnogo poznamo, so zrcalo življenja in ga tudi nova Rusija priznava kot narodnega pisatelja.

Dve novi državi

Francija je Siriji in Libanonu dala neodvisnost. Obe republiki sta svobodni. Sklenili sta s Francijo pogodbo, po kateri se nahajata pod nje protektoratom.

Jouhaux v Švici ne sme govoriti

Švicarska policija je prepovedala, da bi s. Jouhaux govoril na strokovnem shodu v Ženevi. Boje se, da bi to kršilo švicarsko nevtralnost. Delavska skupina je na seji mednarodnega urada dela protestirala proti ukrepu švicarske policije. Delavski govorniki, ki jim je bilo prepovedano govoriti v Švici, prirede prihodnji teden v sosednjem francoskem kraju protestno manifestacijo.

B. Traven, Bombaž

Prevoja Talpa 89 II. Knjiga

Kadar pa smo srečali avtomobile, vozove ali druge karavane, smo imeli polne roke dela. Moralni smo namreč vse živali spraviti na eno stran poti. Pri tem so se živali plašile, so često pobegnile ali pa so se obrnile nazaj in divjale posamič ali v skupinah po cele kilometre nazaj; dirjati smo morali za njimi in jih zopet segnati k glavnii čredi.

Še težje delo pa nas je čakalo, če smo prišli na odprte pašnike, kjer se je v velikih čredah pasla že druga živina, često brez nadzorstva. Ne sicer zmeraj, včasih pa se je vendarle primerilo, da sta se čredi pomešali, in potem smo morali živali ločiti. Nekoč smo morali skoro ves dan delati, da smo dvoje čred zopet ločili. Kajti od tuje živine nismo smeli niti en rep odvesti s seboj. Iz tega nastanejo navadno strašni prepri. Jaz in mr. Pratt sva bila odgovorna za živino, ki bi radi našega transporta pobegnila od svoje črede.

Včasih pa se tujih živali kar ne moreš iznebiti. Hočejo ti na vsak način slediti. Morda, ker jim je bik všeč, ali pa jim je duh naše črede prijeten. Prav tako pa se tudi pripeti, da se del naše črede združi s kako pasočo se čredo, ki je kar ne mara zapustiti, nego hoče ostati pri njej. Tako se

često zgodi, da vodimo s seboj kako tujo žival, dočim smo lastno kod pustili, ne da bi za to vedeli. Vžgana znamenja so si namreč često zelo podobna, često so zabrisana in nečitljiva.

Zato pa je dobro, da lastno čredo dobro vzgojimo, tako da se s tujo ne mara mešati in da tudi tuje živali ne trpi med sabo.

Čeprav spodimo tujo čredo zmeraj v stran, preden se naša čreda približa — to delo mora opraviti vodnik, pri čemer mu pomagajo gonjači —, se vendarle često pripeti, da nam zbeži nekaj repov s tujo čredo. Tedaj nastane strašna zmešnjava in mnogo se moraš prepotiti, preden jih zopet razvozlaš; grlo ti postane pri kričanju suho kakor papir.

Generali naj se kar nič ne domišljujejo na svojo umetnost. Voditi armado vojakov je prava igrača v primeri z delom, ki ga imaš, če hočeš tisoč glav v divjini vzraslih goved spraviti preko napol civilizirane in težko prehodne dežele. Vojakom poveš, kaj želiš. Čredi ne moraš ničesar povedati, pri njej moraš vse sam napraviti. Tako si v isti osebi poveljnik in oseba, ki ji povelje velja.

Proti peti popoldanski uri smo se navadno ustavili. Včasih preje, včasih kasneje. Zaviselo je pač od tega, ali smo dobili pašo in vodo. En dan so živali vzdržale brez vode, če so imele svežo

travo, v sili tudi dva dni. Tretji dan pa postane taka stvar kočljiva. Če nisem mogel dobiti vodnika ali če nisem mogel najti vode, potem sem pustil živali, da so šle, kamor so hotele. Navadno so potem same našle vodo. Toda voda je bila na takem mestu, da smo se za dan, dva ali celo za tri dneve oddaljili od začrtane poti.

Ponoči smo napravili dvoje taborišč. Eno ob strani, drugo zadaj. Zakurili smo ogenj, si skuhalo kavo, fižol ali riž, spekli kruh; zraven smo jedli posušeno meso. Potem smo se zavili v odeje ter zaspali na goli zemlji, za vzglavje pa nam je služilo sedlo.

Ponoči sem postavil dve straži, ki sta se zamenjavali; njuna naloga je bila, da sta skušali preplašiti tigre in preprečiti, da bi se kaka žival ne oddaljila. Med govejo živino so namreč prav taki ponočnjaki kakor med ljudmi.

Živali so se prebudile že mnogo pred sončnim vzhodom in se začele pasti. Nekaj časa smo jih pustili, nato pa smo šli dalje. Opoldne smo iznova počivali, da so si živali kaj poiskale in da so prežvekovale.

Doslej sem izgubil samo enega bika. Boril se je in nasprotnik ga je tako močno zabodel, da smo ga morali zaklati. Izrezali smo iz njega najboljšo meso, ga razrezali v ozke trakove in ga posušili. Ta izguba pa je bila poplačana s tem, da je prejšnjo noč dobila neka krava telička.

Dama in po svetu

Obisk dr. Schachta na Balkanu je menda prav resna zadeva, ker ga je sprejel tudi bolgarski kralj in povabil na kosilo.

Prepir o novi sovjetski ustavi se je razvil med »Jutrom« in »Slovenecem«. Poslednji namreč hudo zameri »Jutru«, da je v posebnem članku, ki razpravlja o novi sovjetski ustavi, med drugim navedlo, da nova ustava pravi, da se je sedanji režim utrdil med ruskim narodom. »Slovenec« je hud že iz nejevoljnosti, ker vendar ne gre, da bi se kdo drugi utrdil med narodom kakor klerikalizem. »Jutru« se pa sedaj vrača, ker je svojčas tudi rado vsakega ožigosalo z »boljševikom«, ki je količkar drugače mislil kot JNS.

Kako oddajajo na Dunaju občinska dela. Na Dunaju oddajajo dela za mestno plinarino, električno in druga dela brez razpisa. Dela dobiva firma Gröger, ki je imela lani dva milijona šilingov prometa. Po pogodbi pa mora plačati firma Gröger vdovi prejšnjega lastnika gospej Switanek pet odstotkov provizije od fakturnega zneska. Tako je dobila vdova lani te provizije 125.000 šilingov (nad 1 milijon dinarjev.) Vdova je pa sestra dunajskega klerofašističnega župana Schmitza.

Bojkot nemške olimpijade. Na pariški konferenci je bilo sklenjeno, da prirede Francija, Anglija, Danska, Švedija, Belgija, Švica, Španija, Čehoslovaška in Nizozemska svojo sportsko olimpijado v Barceloni na Španjskem. Izšel je poseben tozadevni oklic, ki poziva k bojkotu fašistične olimpijade.

Francoska vlada preganja verižnike z živili. Ob stavki francoskega delavstva so kapitalisti podražili življenjske potrebščine brez gospodarske potrebe. Francoska oblast je proti vsem verižnikom z živili med stavko uvedla preiskavo in bodo krivci primerno obsojeni.

Nezaposlenost na Švedskem gine. Po poročilu komisije za nezaposlenost je bilo v aprilu mesecu letos na 47.000 nezaposlenih, lani pa 75.000. Švedska socialnodemokratska vlada je torej lahko ponosna na svojo sanacijsko politiko.

Občinske volitve v Tokiju. Glavno mesto Japonske Tokio je imelo nedavno občinske volitve. Socialistična stranka je izvojevala 21 mandatov, dočim je imela doslej samo en mandat. Vseh občinskih odbornikov ima Tokio 112. Ob silni reakciji in šovinistični vojni psihozi na Japonskem je zmagala socialistov sijajna demonstracija proti japonski imperialistični politiki.

Vsem organizacijam in društvom! Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, podružnica steklarjev v Hrastniku, bo proslavila v nedeljo, dne 5. julija t. l. tridesetletnico svojega obstoja in vabi k udeležbi v čim večjem številu. Sodrugi in sodružice! Kljub težkim časom smo se odločili za to proslavo tridesetletnice boja in dela za delavske pravice ter enotnosti, kajti tudi v najtežjih časih bratomornega boja je naša podružnica otala enotna. Zato smo uverjeni, da se bodo po možnosti udeležili naše proslave vsi, ki jim je do tega, da poglobimo medsebojne vezi in navežemo nove medsebojne stike. Korporativno udeležbo organizacij in društev prosimo pravočasno prijavit na naslov: Kelner A., Hrastnik 165. — Kdor le količkar more: 5. julija (ne 28. junija, kot je bilo prvotno nameravano in objavljeno) v Hrastnik! Družnost! Odbor.

Strokovni pokret

Akcija organizacije strojnikov in kurjačev za pokojninsko zavarovanje se nadaljuje, v kratkem bo sklicana širša seja centrale v Beogradu, da zavzamemo na merodajnih mestih odločno stališče in pridemo že enkrat vsi strojnikovi do tako potrebnega starostnega zavarovanja. Če se zahteva od nas odgovornost za stroje in redni obrat tovarn, naj se nam že vendar nudi osiguranje za stare dni. Sekcija strojnikov v Ljubljani lepo napreduje, tako v moralnem kakor tudi v gmoletnem oziru. Vse kolege, ki še niso v svoji strokovni zvezi, pa pozivamo, ne stojte več ob strani, vsi v organizacijo, na branik za svoje interese in interese svojih kolegov. Organizacija je imela pred kratkim lep uspeh glede pokojninskega zavarovanja za 6 strojnikov iz Gorenjske. Tem potom se zahvaljujemo P. Z. v Ljubljani za res korektno postopanje. — Strojnik in kurjači v Mariboru imajo svoje redne sestanke vsako prvo nedeljo v mesecu in sicer v prostorih Strokovne komisije v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-II. Tam se sprejemajo tudi novi člani in dobijo podrobne informacije.

Iz naših krajev

Ljubljana

Vsem strokovnim organizacijam v sestavi URSSJ sporočamo, da je sedež ljubljanskega Krajevnega medstrokovnega odbora v Delavski zbornici v Ljubljani, kamor naj se naslovijo eventualni dopisi itd.

Maribor

Gradbeniki bodo pristali na sporazum

O gibanju stavbincev v Mariboru smo dobili pred zaključkom lista to-le obvestilo: Danes v petek se bodo sestali gradbeniki in podpisali ljubljanski sporazum. Ako kdo od delodajalcev ne bi hotel podpisati, potem se akcija delavstva pri njem nadaljuje. Z

Redni in izredni občni zbor malih harmonikarjev razveljavljena. Te dni je bil sklican redni in izredni občni zbor »Harmonije« v Kino-Bar, ker je oblast prejšnja občina zbor razveljavila. Občnega zbora se je udeležil sam predstojnik mestne policije v spremstvu uradnice-tipkarice in policijskega sluga. Ker je bila tudi proti sklicanju novega občnega zbora vložena pritožba, je takoj ob otvoritvi povabil predstojnik policije odbor in pritožnike na kratek razgovor v posebno sobo. O tem razgovoru se je sestavil zapisnik. Ugotovilo se je, da je bil občni zbor nepravilno sklican, nadalje tudi, da je bil tajnik društva g. Leban nepravilno izključen. Iz teh razlogov se občni zbor ni mogel vršiti. Predstojnik policije g. dr. Trstenjak je pred zaključkom pozval navzoče, da naj skrbje, da bo društvo, ki si je nadelo tako plemenit namen, kmalu lahko prišlo do rednega delovanja. — Sinočnja »Mariborer Zeitung« je prinesla vest o potovanju malih harmonikarjev na turnejo v Bulgarijo in Turčijo. Baje je zunanje ministrstvo že celo obvestilo poslanstvu v Sofiji in Carigradu, da naj pripravita vse potrebno za sprejem malih harmonikarjev v tujini. List je želel udeležencem srečno pot in obilo uspeha. Kakor pa čujemo, iz te turnee ne bo nič, ker je medtem prispel odlok notranjega ministrstva, s katerim je potovanje malih harmonikarjev, ki so se nameravali odpeljati s popoldanskim brzovlakom dne 18. t. m., prepovedano. Vest o razpustu rednega in izrednega občnega zbora »Harmonije« in prepovedi potovanja v tujino je izzvala v našem mestu veliko pozornosti in številne komentarje.

Nacisti so poskušali te dni dvakrat zaporedoma obdržati v neki gostilni na Koroški cesti sestanek, ki pa se ni mogel vršiti, ker je prišel na sestanku samo eden edini poslušalec. Govorniki so prišli vsakokrat kar trije, med njimi tudi znani mariborski advokat. Hudi so naporji naših »nacekov«, pa zaman, ker jih ljudstvo pozna, pa četudi preoblečeno srajce.

Umrli je v Zagrebu krojač Adam Čorko v starosti 71 let. Pokojnik je živel dolga leta v Mariboru in je bil strokovno, politično, kulturno in gospodarsko organiziran. Bil je res zaveden sodrug in borec. Naj mu bo ohranjen trajen spomin. Preostalih naše sožalje.

Smrtna kosa. Včeraj je preminul v 81. letu starosti slaščičar Ivan Pelikan. Pokojni je oče s. Huberta Pelikana. Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 21. t. m. ob 16. uri popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju. Preostalih izrekamo naše iskreno sožalje.

Zahvala. Vsem, ki so me tolažili ob težki izgubi mojega moža Skublja Jožeta, se tem potom najiskrenejše zahvaljujem. Zahvalo izrekam tudi vsem, ki so pokojnika spremlili na zadnji poti, njegovim tovarišem pri vodovodu in v plinarji za krasne vence,

Celje

Koncert »Vzajemnosti«, ki se je vršil v soboto, dne 13. t. m. v prid Protituberkulozni ligi, ni bil tako obiskan, kakor bi bilo z oziranjem na dobrodelnost namen želiti. Čudimo se, da tisti, ki največ vedo povedati o usmiljenosti in dobrosrčnosti niso čutili potrebe, da bi žrtvovali par dinarjev in s svojo navzočnostjo dokumentirali, da tudi oni želijo ozdravljenje in izboljšanje težkih socialnih prilik. Opazili smo, da so bili v pretežni večini samo delavci, ki so žrtvovali za največje in najbednejše iz svojih skromnih sredstev, za kar jim gre s tega mesta najlepša zahvala.

»Prijatelj Prirode« priredi v nedeljo, dne 21. t. m. izlet na Mrzlico. Vabimo vse prijatelje prirode iz okoliških krajev na ta izlet. Celjani se odpeljemo z izletniškim vlakom do Žalca.

Sodrugi posnemajte! Za tiskovni sklad Delavske Politike je daroval s. I. K. iz Celja Din 50.— Iskrena hvala!

Zdravnik vsega zdravilstva

Dr. Zoran Jošt

vljudno naznanja, da se je preselil iz Žalca v Celje, kjer ordinira v Razlagovi ulici št. 3.

Zabukovca

Nedavno se je vršil pri nas shod jeruzalemcem, ki pa je bil zelo klaverno obiskan kljub temu, da so gospodje že dva meseca prav pridno letali od hiše do hiše in agitirali. Naši ljudje se pač zavedajo, da gospodje že 20000 let rešujejo svet. Kot referent je prišel iz Ljubljane nek gospod banovinske organizacije JRZ. Na vprašanje nekega po-

Na izlet na Mrzlico vabi vse turiste podružnica T. D. »Prijatelja Prirode« v Ljubljani v nedeljo, dne 21. t. m. Odhod jutraj ob pol 6. uri do Trbovelj. Izleta se udeležijo tudi turisti iz Kranja in Trbovelj.

doseženim sporazumom se položaj stavbinskih delavcev izboljša, toda še ne tako, kakor se bo to komaj s predvideno kolektivno pogodbo doseglo. Organiziranim stavbincem čestitamo na uspehu!

Gradbenemu uradu in Sploš. del. strok. zvezi Jugoslavije pa za podporo. Žaljujoča žena Skube Gizela.

Vsi prodajalci alkoholnih pijač v originalnih zaprtih steklenicah so dolžni pribaviti si najkasneje do 25. junija 1936 dovoljenje dravske finančne direkcije v Ljubljani, ker brez tega dovoljenja ne smejo vršiti omenjene prodaje alkoholnih pijač.

I. delavsko kolegarsko osrednje društvo, centrala v Mariboru. Vsem podružnicam na znanje! Glasom sklepa občnega zbora centralne se vrši v nedeljo, dne 28. junija 1936 spominski izlet k spomeniku pokojne sod. Justine Lubejeve. Na licu mesta se bo vršila spominska proslava, pri kateri sodelujejo sl. bistrski kolegarji s svojim pevskim zborom. Centrala, Pobrežje in Studenci se odpeljejo ob 6. uri jutraj. Podružnice naj določijo odvoz tako, da bo do pol 10. ure dopolne pri spomeniku. Posebne okrožnice centrala ne bo razposlala. Delavski kolegarji smatrajte udeležbo za svojo dolžnost! Centralni odbor.

Promet z vozili bo dne 21. in 29. junija vsakokrat od 6. ure dalje tako-le omejen: Za dovoz na Glavni trg in preko državnega mostu se morajo vsa vozila posluževati sledečih ulic: Aleksandrova cesta—Franciškanška ulica—Tattenbachova ulica—cestno območje južnega dela Glavnega trga proti državnemu mostu. Za dovoz na Koroško cesto državnim most—južni del Glavnega trga—Tattenbachova ulica—Franciškanška ulica—Aleksandrova cesta—Trg Svobode—Gregorčičeva ulica—Strossmajerjeva ulica—Gospodarska ulica—Vrtna ulica—Koroška cesta.

Sprememba glede pobiranja gradbenih taks. Z oziroma na uredbi bana dravske banovine se morajo v bodoče pobirati še neplačane takse za podelitev gradbenega dovoljenja ob priliki lokalnega ogleda glede proučitve pogojev za podelitev gradbene dovolitve.

Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, podružnica steklarjev v Hrastniku, proslavi dne 5. julija 1936 30-letnico svojega obstoja. Prijave za udeležbo in točne informacije se dobijo v tajništvo Strokovne komisije, Delavska zbornica 9-II.

Del. pevsko društvo »Frohsian« priredi v nedeljo, dne 21. junija v gostilni Weber na Pobrežju poletno veselico. Na programu je petje, koncert žel. godbe pod vodstvom kapelnika g. M. Schönherrja, ples in razna razvedrila. Začetek streljanja in kegljanja za dobite ob 10. uri popoldne, pričetek koncerta ob 3. uri popoldne. Vsa bratska društva kakor tudi člani in prijatelji društva so pri srčno vabljeni. V slučaju slabega vremena se vrši veselica dne 28. junija t. l. Odbor.

»Prijatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 21. junija izlet v Dogaše. Odhod ob 7. uri jutraj od Kralja Petra trga.

slušalca, kaj je s paragrafom 219 o. z., je ta gospod rekel, da se je preveč »svindlalo«, zato, da so ga v Beogradu ukinili. Na vprašanje, na kakšen način so delavci goljufali, je ta branitelj ljudskih pravic odgovoril, da so nekateri delavci v slučaju boleznih dobivali poleg hranarine še mezdo od delodajalca. To je bilo smešno, ko smo videli, da gospod te-le zadeve niti ne pozna. Na to pa je ves v zadregi dejal, da se bo še informiral. Med drugimi si je privoščil tudi marksiste, kako v nekaterih državah preganjajo uboge duhovnike. Na medklic, da naj pove, kako je bilo za časa inkvizicije v Španiji in pa kaj so delali klerikalci s španskimi delavci po oktoberski vstaji in v Avstriji, kjer so s topovi streljali na žene, otroke in može, ki so branili demokratično ustavo, je rekel: »To je bilo zato, ker so oni imeli vladu v rokah!« Povedal je še več takih za smeh in zabavo. »Uspeh« ne bo izostal. Opazovalec.

Ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v Zabukovci, ki smo ga že težko pričakovali, se je vršil pri nas v nedeljo, dne 14. junija ob 3. uri popoldne pod predsedstvom s. Šprajca ter v navzočnosti več članov, kot jih je štela prejšnja »Svoboda«. Po referatu zvezinega delegata s. Svetka, v katerem je bodril sodruge in sodružice k vztrajnosti na delu za delavsko izobrazbo, so se vršile volitve odbora, v katerega so bili na predlog verifikacijskega odbora izvoljeni soglasno ti-le sodruge: Predsednik Levstik Ernest, namestnik Nipotnik Albin; tajnik Zupanc Ivan II, namestnik Lapajne Franc; blagajnik Zupanc Ivan I, namestnik Bizjak Franc. Odborniki: Šprajc Peter, Raček Pongrac, Klemen Franc, Dobnik Franc, Raspotnik Avgust in Planko Krista. Nadzorstvo: Košak Franc, Kot Franc, Cestnik Miha.

Hrastnik

Odpust v steklarni pred prizivnim sodiščem. (§220 o. z.) Pred sreskim sodiščem v Laškem so vodili dolge mesece 4 bivši de-

lavci steklarne pravdo na plačilo mezde, ker so bili izstavljeni, nikdar odpovedani in so vsled tega zahtevali od steklarne plačilo mezde za ves čas izstavitve, ker niso delali v smislu §220 o. z. po krivdi steklarne. Steklarina, katero je zastopal nemški advokat iz Celja, pa se je protivila temu zahtevku in dokazovala zlasti po svojem prostornem mojstru (Platzmeistru) Augustu Volkerju, da jim je ta vsikdar službo pravilno 14-dnevno odpovedal. Cela vrsta delavcev steklarne pa je pri sodišču pričala, da Volker nikdar ni službe odpovedal. Toda sresko sodišče je dalo vero Avgustu Volkerju in tožbe odbilo z utemeljitvijo, da so bili delavci pravilno 14-dnevno odpovedani in jim torej ne gre mezda za izstavitve. Proti tej sodbi so se delavci pritožili na okrožno kot prizivno sodišče v Celju, ki je ponovilo dokazovanje in priče vnovič zaslišalo. Sedaj je okrožno sodišče izdalo sodbo, v kateri ugotavlja v nasprotju s prvostopnim sodiščem v Laškem, da mojstru Avgustu Volkerju ne gre vera, ker je njegova izpovedba kot priče nezanesljiva. Prizivno sodišče je to odločbo utemeljilo z nezanesljivimi navedbami Volkerja. Zato je prizivno sodišče tožnikom prisodilo mezdo za 13-dnevno odpovedno dobo, ne pa za ostali čas izstavitve, češ, da so bili delavci odpušteni brez odpovedi. S to zadevo se bo še pečalo najvišje sodišče. Stol sedmorice v Zagrebu, kojeva odločba bo važna za podobne spore za vse delavstvo, ker je zakonodaja v tem oziru še nejasna. Sodišče je namreč prvič razpravljalo o takih tožbah delavcev po izidu novega obrtnega zakona.

Trbovlje

Na Mrzlico pohitimo v nedeljo, dne 21. junija in vabimo vse člane in prijatelje naših organizacij, da se sigurno udeležijo tega velikega izleta, ki ga priredijo skupno »Počitniški doma«, »Prijatelj Prirode« in »Vzajemnost«. Člani iz Trbovelj počakajo pri Del. domu na sodruge iz Kranja, ki se pripeljejo ob pol 7. uri jutraj.

Občni zbor smučarskega kluba »Kum«. V soboto, dne 27. junija t. l. se bo vršil ob 7. uri zvečer v gostilniški sobi g. Drofenika v Bevškem ustanovni občni zbor delavskega smučarskega kluba »Kum«. Vabljeni vsi ljubitelji belega športa na dilcah!

Litija

Naročniki, pozor! Prosim vse naročnike, ki so v zaostanku, da mi po možnosti poravnajo naročnino v soboto, kjer s tem olajšajo delo meni in upravi. Naročnik »Delavske politike« je tudi Zlindra Adolf, čevljar. Naše geslo naj bo, da kjer je »Delavska politika«, zahajamo tudi mi. Obrtnik, ki ima naročen naš list, je vreden tudi naše podpore.

Zahvala. Podpisani se tem potom najtopleje zahvaljuje celokupnemu delavstvu naše predilnice za podporo 212 Din in pa za prepri venec, ki ga je darovalo ob priliki smrti moje žene. Enako se zahvaljujem ravnateljstvu naše predilnice, ki mi je dalo brezplačno na razpolago pogrebni voz, rakev in nosače in 200 Din podpore. Nadalje najlepša hvala za vence, ki so jih darovali delav. kulturno društvo »Vzajemnost«, delav. kolegarsko društvo in Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije. Zadnji izrekam tudi zahvalo za podporo 200 Din. Najlepša hvala tudi vsem, ki so spremlili pokojnico k večnem počitku. — Rakar Franc.

Zalog

Tukajšnje delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« je imelo v nedeljo, dne 7. junija t. l. ustanovni občni zbor. Polnoštevilna udeležba jasno priča, da se delavstvo interesira za svoje lastno kulturno dibanje. Delegat s. dr. Jelenc, predsednik delavske kulturne zveze »Vzajemnost«, je pozival članstvo k delu in orisal zgodovino delavskih kulturnih organizacij. Nato je bil izvoljen ta-le odbor: Predsednik Tomšič Leopold, namestnik Maček Leopold; tajnik Kukovica Ludvik; blagajnik Zupancič Ivan. Ostali odbor: Sluga Viljem, Taurer Mici, Židan Alojz, Kačar Jože, Jakhel Adolf, Cerar Franc, Maček Pepa, Bobnar Stane. V nadzorstvo: Papler, Sešek, Kokalj. Izvoljeni odbor bo imel težko nalogo, da vodi naše gibanje, kljub blatenju nasprotnika k napredku, a zmagali bomo. V našem kraju imata prednost zahrbtost in hinavščina, res je tudi, da sta pri nas klečevalstvo in intrigantstvo zelo razširjena, vendar »Vzajemnost«, njen duh in vzgoja, bosta tudi to premagala. Po teh temnih dneh mora priti v nas prerojenje, da ne bo človek človeku volk, ampak človek človeku prijatelj in dobrotnik. Zato pozivamo vse, ki jim je pri srcu skupnost, da pristopajo kot člani k delavskemu kulturnemu društvu »Vzajemnost«. Posebno delavska in kmečka mladina, fantje in dekleta, so vabljeni v naš delavski odbor, kjer je prostora za vsakega, ki še za kruh tpi. Družnost!

Kranj

Stavka stavbincev končana. Podjetniki stavbinske stroke so se polagoma drug za drugim vdali in podpisali zahteve stavbinskih delavcev. Sicer je nekaj malih zidarskih mojstrov v okolici mesta, ki sporazuma še niso podpisali, ali oni nimajo dela, ali pa imajo zaposlenih le par delovnih moči. Med onimi, ki sporazuma še niso podpisali, se nahaja tudi gradbeno podjetje Slavec, ki ima prevzeta neka dela v Kokri, kjer pa delavci še niso stopili v ofenzivo za povečanje plač. Tako je stavka stavbinskih de-

Poglavje o gradbi železnic

Kako so gradili tuji podjetniki železnice v naši državi brez pare lastnega denarja.

Pri beograjskem sodišču se vrši preiskava glede gradnje novih železnic v južnih krajih. Sedaj izgleda, da je tozadevno najbolj zanimivo zadeva gradnje železniške proge: Požarevac—Kučevo. V letu 1929—1930, ko so še postojale oblasti in so veliki župani imeli tudi v Požarevcu oblastno upravo, ki se je odločila, da sama podvzame akcijo za zgradbo gori omenjene proge. Ker oblast sama ni imela sredstev, zato je iskala inozemska podjetja, ki bi ne le gradila železnice, ampak ki bi obnem dala sredstva na razpolago. In ko so bila dela razpisana, sta se pojavila dva predstavnika nekega ameriškega gradbenega podjetja pod imenom: »Orient Konstrukts«. Možakarja sta se pisala Reich in Taben. Sklenjena je bila pogodba za delo, ki bi bilo stalo preko pol milijarde dinarjev. Seveda je pogodbo moralo odobriti tudi ministrstvo. Toda podjetnika nista imela nič drobiža in sta si zaenkrat začela izposojevati denar za dela, češ, da bo denar že prispel. Seveda ni bilo tozadevno od nobene strani pomislekov, tembolj, ker sta podjetnika obljubila raznim faktorjem, ki jima bodo šli na roko, sijajne nagrade — v dolarski valuti. — Pred sodiščem zaslišana priča, g. Pavle Brkić, uradnik bivše požarevačke oblastne uprave, ter blagajnik omenjenega ameriškega podjetja, ki je bil poučen o poslovanju »Amerikancev«, je izpovedal zelo zanimive stvari. Ker podjetnika — kot že rečeno — nista imela denarja, sta si začela izposojevati in eden, ki jima je menda prvi nasedel, je bil predsednik požarevačke oblastne odbora; pop Pera Petrović. Petrović pa ni izposojeval svojega lastnega denarja, temveč denar oblastne uprave. Petrović je

bil glavni posredovalec med tvrdko »Orient Konstrukts« in oblastnim odborom. Zato sta mu omenjena podjetnika izstavila zadolžno pismo, glasom katerega bo dobil za posredovanje ter ostale usluge nagrado v iznosu 90.000 dinarjev ali okrog 5.000.000: pet milijonov Din. Zato je Petrović dajal denar iz blagajne oblastne uprave ter kril vse male in večje izdatke zastopnikov neznane tvrdke. Njegova uslužnost je šla celo tako daleč, da je omenjenima gospodoma celo v Beogradu plačeval hotelske cehe. Vsled tega je bila oblastna blagajna tako izčrpana, da so uradniki oblastne uprave skozi več mesecev ostali brez plač. Omenjena gospoda od »Orient Konstrukts« sta bila v zvezi z nekim tretjim, ki je iskal kapital v Parizu, kjer ga je tudi deloma našel in pop. Petrović je v resnici prejel poznejše prvo nagrado v znesku 32.000 dinarjev. Omenjena priča g. Brkić je izpovedal, da je slišal, da je eden od obeh Amerikancev robijaš in da je potem, ko je prišel na svobodo, osnoval fiktivno družbo »Orient Konstrukts«, ki je imela svega 1000 dolarjev kapitala. Tako — brez kapitala — namreč, se zamorejo snovati akcijske družbe samo v državi Delavare. (Z. A. D.) — Preiskava se nadaljuje in bosta v bližnjih dneh zaslišana gg. bivši predsednik vlade Nikola Uzunović in bivši finančni minister Švrliuga. To poročilo je deloma prinesla že preje beograjska »Politika« in »Vreme«. »Politika« je tudi med drugim prinesla poročilo, da se je omenjenima Amerikancema izdalo za petsto milijonov menic. Z gradbo železnice Požarevac—Kučevo se je bilo sicer že pričelo, toda sedaj vse spi!

lavcev po enotedenski vztrajnosti končana. Treba pa je, da delavci budno stojijo na straži in zlasti ne pozabijo na organizacijo, potem katere se bo dalo razmere postopoma še zboljšati.

Zborovanje stavbincev. Strokovna komisija za Slovenijo sklicuje za nedeljo, dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani restavracije Semen veliko zborovanje vseh stavbinskih in sezonskih delavcev. Pridite vsi delavci, da slišite potek zadnje borbe za uveljavljanje vaših zahtev in prejmete smernice za nadaljnje delo, ki more roditi še večje uspehe.

Članstvo SDSZJ, podružnica v Kranju. Priredil v nedeljo, dne 21. t. m. ob 16. uri v dvorani restavracije Semen družabni večer. Vabljeni vsi! Družnost!

VAZNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

Sl. Javornik

Smrtna kosa. Umril je v nedeljo zvečer zadet od kapi s. Franc Luznar, tov. delavec. Pokojnik je bil dolgoletni član SMRJ na Jesenicah kakor tudi tajnik Delavskega podpornega društva na Jesenicah. Bolehal je že dolgo ter je bil sploh oslabil, menda od svetovne vojne sem. Lep pogreb se je vršil v sredo popoldne na pokopališču na Kor. Beli. Težko užaloženim svojim, zlasti svaku s. Tomanu Francu, naše sožalje.

Smrt v gozdu. Nedavno je ubila smreka, ki je pri prodiranju napačno padla, starega s. Matevža Praprotnika. Mož je bil vse dni drvar in takorekoč v gozdu doma, zdaj ga je doletela tam tudi smrt. Bil je dolgoletni član delavskih zadrug, ki so v znak žalovanja izobesile črno zastavo nad zadr. prodajalno na Javorniku. Pokojnikovi sinovi so znani delavci v strokovnih organizacijah. Naj mu bo svetel spomin. Svojem naše sožalje!

Jesenice

2000 delavskih in nad 200 uradniških prošelj. Radi vednega dotoka novih prošelj, radi intervencij, priporočil in povpraševanj za službenimi mesti pri Kranjski industrijski družbi razglašala ravnateljstvo, da je delavski in nameščenski stalež podjetja povsem izpolnjen. Prosimo javnost in posameznike, da ne vlagajo nobenih prošelj in da opustijo vsak priporočanje, ker podjetje nobenih tozadevnih intervencij ne bo moglo upoštevati, posebno pa, da se opustijo posredovanja iz oddaljenih krajev, saj je v evidenčnem uradu KID že sedaj nad 2000 prošelj domačnov iz najbližje okolice, ki jih podjetje ne more zaposliti. — Delovni urad Kranjske industrijske družbe.

O poteku shoda za razširitev ljubljanske bolnice bomo obširneje poročilo prinesli v prihodnji številki. Shoda se je udeležilo okrog tisoč poslušalcev, ki so se soglasno priključili zahtevi za razširitev ljubljanske bolnice.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo zvečer ob pol 9. uri (v nedeljo tudi ob 9. uri) zgodovinski vefilmski »V znamenju križa« z Fr. Marchom in Cl. Colbertovo v glavnih vlogah. Dodatki običajni. Sledita za Vidov dan in Petra in Pavla vefilmski »Stari in mladi kralj« ter »Carica vseh Rusov«.

Otvoritev nove mesnice na Jesenicah

Cenjenemu občinstvu javljam, da sem otvoril moderno opremljeno in higijensko urejeno

mesnico in hladilnico pri Paaru na Jesenicah.

V zalogi bom imel vedno sveže in najboljše meso. Turistom, izletnikom in smučarjem bom vsak čas postregel z najboljšim provijantom. Gostilničarjem, trgovcem in društvom pa bom dobavljal vsakovrstne mesne izdelke, predvsem hrenovke in klobase, po naročilu v najkrajšem času in po najnižjih cenah. — Priporoča se cenj. občinstvu za številni poset.

Tone Hočevnar, mesar in prekajevalec, Hotel Paar, Jesenice

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.

Delavski pravni svetovalec

Učna doba učencev v trgovinski obrti. Predčasni odpust učenca.

Sv. Pavel pri Preboldu. Vprašanje: Svojo hčer sem dal kot učenko k nekemu trgovcu. Učna doba je bila dogovorjena za tri leta, obenem pa je bilo določeno, da se učna doba skrajša na dve leti, ako bo učenka v dveh letih dovršila trgovsko nadaljevalno šolo. Medtem pa je bil pouk v nadaljevalni šoli podaljšan na tri leta, tako da učenka do prestanka dveletne učne dobe ne more dovršiti triletno nadaljevalne šole. Trgovec je nato učenko, ki je dovršila že 20-mesečno učno dobo, brez pravlega vzroka in brez odpovedi odpustil. Kaj naj sedaj naredim?

Odgovor: Po določbah obrtnega zakona je predpisana za trgovinske obrti le dveletna učna doba. V dveh letih seveda trgovska učenka ne more dovršiti triletno trgovske nadaljevalne šole, vendar postane lahko pomočnica tudi, ako vseh treh letnikov te šole ne dovrši. Pač pa je poslodavec dolžan dati učenca v nadaljevalno šolo takoj, ko vstopi učenec pri njem v uk. Okolnost, da Vaša hčerka ne more dovršiti treh letnikov nadaljevalne šole, je torej ne bi ovirala, da bi postala pomočnica. Razlogi, iz katerih sme službodavec učno pogodbo razdreti brez odpovedi, so v zakonu točno naštetih. Tako sme službodavec učenca odpustiti, ako postane učenec fizično ali du-

ševno nesposoben za učenje, ali če se nedvomno ugotovi, da je nesposoben, da bi se izučil v stroki itd. S 14-dnevno odpovedjo pa more službodavec razdreti pogodbo med drugim tudi, ako učenec trajno ne vrši svojih dolžnosti po zakonu in pogodbi in če ne pomagajo dovoljene vzgojne kazni. V Vašem primeru izgleda, da takih zakonitih vzrokov ni bilo, vsled česar je bil odpust Vaše hčerke neupravičen. Vendar za primer takega neupravičenega odpusta obrtni zakon ne priznava učenca nikake odškodnine, ampak določa le, da mora v primeru, da se učno razmerje razveže predčasno brez učenčeve krivde, prisilna združba, pri kateri se je pogodba sklenila in registrirala, na zahtevo učenčeve ali njegovega zakonitega zastopnika, poskrbeti za to, da se nadaljuje učenje ali zaposlitev pri drugem službodavcu. Pač pa se v takem primeru kaznuje službodavec po šu 398 t. 11 obrtnega zakona z globo od 50 do 6000 Din, ako ga Vi radi tega prijavite pri sreskem načelnstvu.

K. F., Prevalje. Vašo zahtevo radi ponovnega sprejema v delo pri rudniku bi bili morali uveljaviti takoj po vrnitvi od vojakov. Isto je tudi s plačevanjem vojnih let pri bratovski skladnici. Zadeva je sedaj za starejša.

Slovenska Bistrica

Velik požar je bil ponoči od sobote na nedeljo. Pogorelo je skladišče za seno in žaga na električni pogon. Poslopje je bilo last Posojilnice Sl. B. — V skladišču se je nahajalo okoli 9 vagonov sena in razno drugo blago. Vsled tega je nastala velika škoda, ki pa je večinoma krita z zavarovalnico. — Kako je požar nastal, ni znano, sumijo, da je bil podtaknjen. Velika nevarnost je obstojala tudi za blizu stoječo Žurajevo parno žago, ker so požar šele opazili, ko je že bilo vse skladišče v plamenu, takrat se je še le oglašila sirena. Ker so se taki slučajni požari signaliziranja že večkrat pripetili, je nujno priporočati, da se na kakšnem vrhu nad mestem uredi signalna oz. požarna straža. Pri gašenju požara smo opazili tudi precej nepotrebne nevarnosti, ki povzročajo nepotrebno prerakanje. Vzemite si za vzgled druge čete. — Opazovalec.

Sportna rubrika

SK Hrastnik : SK Amater 1 : 0.

(Skandalozen nastop drugarjev Amaterja.)

V nedeljo, dne 14. t. m. se je odigrala finalna prvenstvena tekma med SK Hrastnik : SK Amater (Trbovlje) na igrišču SK Hrastnika. V prvem polčasu se je SK Hrastnik potrudil in je s svojo lepo kombinacijo bil stalno pred golom Amaterja. V 30. mi-

nuti fault igralca Amaterja desnega krilca SK Hrastnik, sodnik odredi prosti strel proti Amaterju. Desno krilo Hrastnika strelja prosti strel, ki ga vratar ne more obraniti. Amater, navdušen vsled zmage nad SK Trbovlje in SK Hrastnik v Trbovljah, je pač na svoj način hotel to doseči tudi v Hrastniku, ker je ob koncu igre bilo jasno, da mu ne bo uspelo, so začeli gledalci psovati in metati kamenje na levo krilo SK Hrastnik. Ko je levi krilec dobil kamen v hrbet, ga je vrgel nazaj. Na to je amaterska publika samo čakala. Vdrla je na igrišče s palicami in dežniki nad igralce, ki so jih reditelji komaj obranili. Potem so nekateri vdrli v materialno barako SK Hrastnik, ocesnili kramp in lopate ter hoteli razrezati mreže. Predsednika SK Hrastnik, ki je priletel, da obrani barako, so takoj napadli, ga vrgli na tla in oklofutali. SK Hrastnik je moral zadevo prijaviti žandarmeriji. Treba pa je tudi, da podsavez policije na odgovornost odbor SK Amater in da napravi konec nesportnim skandalom ob priliki tekem SK Amater. — Opazovalec.

SK Hrastnik : SK Trbovlje. V nedeljo, dne 21. t. m. se srečata na igrišču SK Hrastnika SK Trbovlje in SK Hrastnik, da odigrajo zadnjo kvalifikacijsko tekmo. Gostje Trbovlja so sedaj v dobri formi, ker so tudi z Amaterjem igrali 1 : 1. Zmagovalec v nedeljski tekmi bo prvak trboveljskega okrožja. V predtekmi nastopita rezervi obeh klubov. Tekma začne točno ob 16. uri, rezervi nastopita ob pol 5. uri.

Šoštanj

Kaj neki je bilo? Nedavno smo čuli zjutraj ob 8.45 uri iz neke hiše na Glavnem trgu takšno kričanje, da so ljudje leteli iz hiš in da so se pasanti ustavljali na ulici. Radovedni smo, kaj neki je bilo?

Vse naročnike »Delavske Politike« iz šoštanja in okolice, kateri so v zaostanku z naročnino, prosim da jo poravnajo naravnost v moje roke, ker meni s tem olajšajo delo. Vse druge pa bom obiskal zadnje dni v mesecu. Poverjenik.

Delovne razmere v stavbinski stroki in drugo. Neko gradbeno podjetje zida tukajšnjemu tovarnarju vilo sredi gozda. Pri tem podjetju je kot polir zaposlen neki O. iz Celja. Ta mož je v neki gostilni naletel na nekega našega sodruga, ki je grajal, kako slabo so plačani sezonski delavci. Polir je odgovarjal in se pri tem dotaknil tudi osebe s. dr. Reimana ter izrekel neko žaljivko, je pa potem, ko ga je naš sodrug prijel za besedo, naglo odšel. Drugi dan pa smo čuli, da se je govorilo na stavbi, da je naš sodrug zahteval skrajšanje delovnega časa, vsled česar naj bi bili delavci prikrajšani na služku vsak dan za 2 uri. V zvezi s tem jih je nekdo celo hujskal, da naj s tem sodrugom obračunajo, to je naj ga pretepejo, kar se je že skoraj zgodilo. Naše stališče je, da naj delavci delajo osem ur, zaslužijo pa toliko, kolikor zdaj pri deseturnem delu. Nadalje ugotavljamo, da je razglas na uti za gradbeno orodje, da se delavci lahko odpustijo brez odpovedi, protizakonit.

Črna pri Prevaljah

Na prvem članskem sestanku »Vzajemnosti« v Črni pri Prevaljah, ki se je vršil pretečno nedeljo, se je pokazalo nepričakovano zanimanje za društvo. Videti je, da delavstvo zna ceniti svoje kulturne ustanove in da hoče za vzgojo delavske mladine žrtvovati vse proste ure po svojem trdem delu, kajti zaveda se, da je v izobrazbi in znanju moč, ki bo utrla pot v lepši svet. Na sestanku se je razpravljalo predvsem o društvenem delovanju. O pomenu in delu so govorili izčepno ss. predsednik, tajnik in drugi. Kličemo vsej tisti mladini, ki je še izven delavskih kulturnih organizacij, da pristopi k »Vzajemnosti«, v njej sodeluje in pomaga skupno graditi boljše bodočnost. Družnost!

Mežica

Podružnica ZRJ sklicuje za dne 21. t. m. ob pol 10. uri rudarsko zborovanje v dvorani gostilne g. Toffa z dnevnim redom: 1. Poročilo o predračtu zakona o minimalnih mezdah. 2. Položaj rudarjev in njih zavarovanje. Oboje je važno za vse delavstvo, ki naj se shoda v čim večjem številu udeležiti.

Studenci pri Mariboru

I. delavsko kolesarsko društvo podružnica Studenci priredi v nedeljo, dne 5. julija 1937 v gostilni Mraz v Studencih poletno veselico. Vsa delavska društva se naprošajo, da ta dan ne priredijo sličnih prireditev. Odbor.

V nedeljo, dne 21. junija vsi na otvoritveno veselico pri »Beli zastavi« v Studencih, kjer otvori podružnico g. Tomše iz Pekre. Začetek ob 3. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši veselica dne 28. t. m. Igra godba tekstilnih delavcev. Na sporedu so zabave. Vstopnine nil.

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla
Din 75'—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla
Din 45'—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE